

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГРОШОВИХ ТРАНСФЕРТІВ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ

Автор: Оксана П'ятковська

(к.е.н., наук. співробітник)

За підрахунками держкомстат України, грошові перекази українців, які працюють за кордоном, починаючи з 2014 р. почали скорочуватися. Так, протягом 2014 р. вони зменшилися на 24%, склавши 6,5 мільярдів доларів США. Однак, незважаючи на значне падіння, вони перевищили прямі іноземні інвестиції, які у 2014 р. становили менше 2,5 млрд. доларів США.

Як звітує Національний банк України, основним каналом надходжень валютних переказів в Україну були міжнародні платіжні системи. Через них в Україну надійшло 3,2 млрд. дол. США. Обсяг переказів через банківську систему становив \$2,4 млрд, через неформальні канали – тобто передача готівки з рук в руки, – в Україну надійшло \$0,9 млрд.

Найбільше грошей \$2,015 млрд, або 36% від загального обсягу все ще надійшло з Росії. При цьому порівняно з 2013 р. обсяг переказів з Росії скоротився на 25,5%, або на \$688,6 млн.

На країні СНД припало майже 40% обсягу грошових переказів в Україну.

З країн ЄС у 2014 р. надійшло \$1,9 млрд., що на 16,2% менше, ніж у попередньому році. Частка ЄС від загального обсягу грошових переказів в Україну становила 35%. На 16,3% - зменшилися обсяги надходжень приватних грошових переказів із США.

Натомість, результати дослідження Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку свідчать, що упродовж 2014 р. трудові мігранти з України, які живуть і працюють у Європі, надіслали додому 7,587 млрд. дол. США.

Чому ж виникли такі розбіжності у цифрах?

Як зазначає Голова Комітету економістів України Андрій Новак, кошти, які українські заробітчани

переказують офіційно, становлять лише частину від загальної кількості ввезених в Україну. Решту грошей заробітчани ввозять самостійно, або ж передають кимось, при цьому не декларуючи їх. За словами Новака, реальна сума грошей, ввезених в Україну заробітчанами, приблизно вдвічі більша, ніж та, про яку говорять дослідники у звіті.

КОРИСНІ ЛІНКИ:

З третього світу в перший – завдяки переказам мігрантів
(«Дзеркало тижня»)

<http://gazeta.dt.ua/finances/z-tretogo-svitu-v-pershiy-zavdyaki-groshovim-perekazam-migrantiv-.html>

Migration and Remittances: Recent Developments and Outlook

(короткий звіт
Світового Банку)

<http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1288990760745/MigrationandDevelopmentBrief24.pdf>

Огляд приватних грошових трансфертів
(звіт Національного банку України)

<http://www.bank.gov.ua/docs/atalog/document?id=73841>

Інституційні механізми залучення коштів трудових мігрантів як інвестиційного ресурсу розвитку економіки периферійних територій західних регіонів
(Аналітична записка)

<http://www.niss.gov.ua/articles/1338/>

Варто зазначити, що динаміка падіння спостерігається не у всіх країнах. Наприклад, дані Національного польського банку свідчать, що у 2014 р. іноземці, які працюють у Польщі, переслали в свої країни 1,5 млрд. євро. Ця сума вдвічі більша, ніж рік тому, при цьому, 80% з них припадає на українців.

Водночас, падіння обсягу грошових переказів, яке розпочалося у 2014 р., продовжилось і у 2015. Тим не менше, не зважаючи на те, що обсяг грошових переказів в доларах США у першому кварталі 2015 р. скоротився порівняно з відповідним кварталом минулого року на 33%, темпи скорочення уповільнюються, а їхні відносні показники продовжують зростати. Так, частка грошових трансфертів відносно ВВП у цьому періоді становив рекордних 6%. Таку тенденцію можна пояснити як скороченням обсягів ВВП України, так і зростанням грошових переказів у національній валюті через значну

девальвацію гривні по відношенню до долара США. Цікаво, що грошові перекази в національній валюті зростають впродовж майже всього обстежуваного періоду (за винятком першого кварталу 2014 р.), а грошові перекази в доларах США скорочуються, як тільки національна валюта девальвує. Це може бути свідченням того, що українські мігранти намагаються забезпечити певний рівень реального доходу в національній валюті для своїх родин.

На думку деяких експертів, головними причинами падіння обсягів грошових трансфертів до України стали економічні проблеми в Європі, погіршення взаємин з Росією і непередбачуваність ситуації в Україні.

Частково це скорочення також зумовлене змінами в методології, оскільки починаючи з 2014 р. НБУ оприлюднює обсяги грошових переказів без врахування тимчасово окупованої території

Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

Щодо прогнозів, то під час фази активної сезонної трудової міграції, коли навіть зайняте населення України усе частіше відмовляються від відпустки на користь сезонних заробітків, їх зробити вкрай важко. Крім цього, результати станнього дослідження GfK Ukraine доводять, що близько 8% українців планують працевлаштуватися за кордоном впродовж 2015 р., що на 2% більше, ніж у 2011 р.

Тому грошові трансферти й надалі будуть важливим джерелом валютних надходжень до України впродовж наступних кілька років.

Однак, на переконання експерта «Фонду Блейзера» Олега Устенка, якщо Україна проводитиме структурні реформи, то через 2-3 роки чисельність українських трудових емігрантів скоротиться, а ті, хто перебуває за кордоном частково повернуться.

Аналітичний дайджест містить короткий огляд аналітичних записок, експертних оцінок, оприлюднених у ЗМІ, наукових публікацій та інших інформаційних джерел щодо проблем міграції

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»

Україна
79013 м. Львів
вул. С.Бандери 32Д
тел. +380322580151